

Н. М. Булат

аспірантка кафедри цивільно-правових дисциплін

Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Науковий керівник: к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

В. В. Валах

ДОБРОСОВІСНА ТА НЕДОБРОСОВІСНА РЕЄСТРАЦІЯ ДОМЕННИХ ІМЕН ВІДПОВІДНО ДО ЄДИНИХ ПРАВИЛ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ ПРО ДОМЕННІ ІМЕНА

Стрімкий розвиток доменних імен зумовив появу так званих «доменних спорів». Наразі законодавчі положення, покликані регулювати відповідні відносини, не можна вважати послідовними, тому важливим є дослідження положень, розроблених міжнародними організаціями, зокрема Єдиних правил розгляду спорів про доменні імена (далі – UDRP), розроблених Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (далі – BOIB) та прийнятих Інтернет-корпорацією з присвоєння імен та номерів (далі ICANN).

Історія появи на світ UDRP така. У середині 1990-х років BOIB взяла на себе ініціативу з розробки універсального механізму вирішення доменних спорів та з його подальшого втілення. На прохання уряду США у 1997 р. BOIB ініціювала процес розроблення рекомендацій з вирішення доменних спорів між володільцями торговельних знаків та адміністраторами доменів у зонах .COM, .NET, .ORG. У роботі взяли участь представники 196 країн [1, с. 45]. У Підсумковому звіті BOIB, оприлюдненому 30 квітня 1999 р. [2], містилися рекомендації щодо порядку реєстрації доменних імен, порядку вирішення доменних спорів, порядку створення нових доменів верхнього рівня, співвідношення засобів індивідуалізації товарів та послуг і доменних імен. Підсумковий звіт був представлений державам-членам BOIB на Генеральній асамблеї BOIB у вересні 1999 р. [1, с. 45]. Саме на його основі були розроблені UDRP від 24 жовтня 1999 р., а також Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (останні згодом отримали нову редакцію від 28 вересня 2013 р.).

Як зазначається у самих UDRP, вони застосовуються усіма реєстраторами, акредитованими ICANN (серед них – ряд повноважних реєстраторів у зоні .UA), крім того, вони застосовуються деякими адміністраторами доменів вищого рівня (.NU, .TV, .WS) [3]. Також у UDRP зазначено, що вони є обов'язковою та невід'ємною частиною договорів з реєстрації доменних імен [3, п. 1], і можна зробити висновок, що саме таким чином вони діють у випадках, коли реєстратор акредитований ICANN, а також, коли доменне ім'я реєструється у зонах .NU, .TV, .WS. Однак власне такий статус цих Правил фактично обмежує їх практичне застосування. Так, визначною особливістю UDRP є те, що вони встановлюють обов'язкову адміністративну процедуру вирішення доменних спорів (сама процедура регламентована Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy). Проте її недодержання не перешкоджає безпосередньому зверненню до суду. Відтак варто підкреслити, що UDRP не є міжнародною угодою та не носять загальнообов'язкового характеру. На сьогодні ICANN уповноважено 5 центрів, які розглядають доменні спори, керуючись UDRP: Арабський центр з вирішення доменних спорів, Азіатський центр вирішення спорів про доменні імена, Арбітражний центр з вирішення Інтернет-спорів Чеського арбітражного суду, Національний арбітражний форум і Центр арбітражу та медіації BOIB [4].

UDRP спрямовані на захист від брендового кіберсквотингу, який, на нашу думку, можна визначити як порушення прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, вчинене шляхом недобросовісної реєстрації доменного імені, що містить позначення, яке є тотожним (схожим) з охоронюваним об'єктом (його частиною).

Сутність UDRP можна охарактеризувати через так звану «концепцію добросовісності застосування доменних імен». Дана концепція зводиться до презумпції правомірності реєстрації доменного імені, якщо особа має щодо нього права та законні інтереси. Відповідно до UDRP, наявність права та законного інтересу визнається в таких трьох випадках (кожен з випадків має самостійне значення):

1) до отримання повідомлення про наявність спору щодо доменного імені володілець останнього має розпочати його використання (чи використання позначення, яке відповідає доменному імені) або продемонструвати підготовку до такого використання у зв'язку з добросовісною пропозицією товарів, послуг;

2) володілець імені має бути загальновідомим саме завдяки цьому доменному імені (навіть якщо він не має товарних знаків);

3) володілець доменного імені повинен здійснювати законне некомерційне використання або інше добросовісне використання останнього без намірів отримати комерційну користь шляхом введення в оману споживачів або дискредитації товарного знаку чи знаку обслуговування, з приводу яких пред'явлені претензії [3, п. 4 (с)].

У свою чергу, на недобросовісність поведінки особи, яка зареєструвала ім'я, за правилами п. 4 (b) UDRP можуть вказувати такі обставини:

(i) доменне ім'я було зареєстроване або придбане, головним чином, з метою наступного продажу, здавання в оренду або іншого роду передачі зареєстрованого доменного імені заявнику, який є володільцем схожого товарного знаку, або його конкуренту за гроші чи інші цінності, що перевищують витрати, документально підтверджені й напряду пов'язані з доменним іменем; або

(ii) доменне ім'я зареєстровано виключно з метою перешкодити володільцю торговельної марки використовувати відповідне доменне ім'я; або

(iii) доменне ім'я зареєстроване головним чином з метою перешкодити діяльності конкурента; або

(iv) при використанні доменного імені його володілець свідомо прагнув з метою отримання комерційної вигоди привернути увагу користувачів Інтернету до свого веб-сайту (або іншої адреси в режимі он-лайн), створюючи за допомогою чужого товарного знаку введення публіки в оману щодо ймовірності походження, джерела фінансування, належності або підтримки сайту (чи он-лайн адреси) або товарів чи послуг, які пропонуються на сайті [3, п. 4 (b)].

При цьому як перелік обставин, які свідчать про наявність законного інтересу щодо доменного імені, так і перелік обставин, що свідчать про недобросовісність його реєстрації, не мають вичерпного характеру.

Крім того що доменне ім'я зареєстроване недобросовісно, володільць торговельної марки для задоволення своїх вимог має також довести, що доменне ім'я є тотожним (схожим) з відповідним знаком для товарів і послуг, а реєстрант доменного імені не має щодо нього прав і законних інтересів [3, п. 4 (a)].

Таким чином, UDRP визнають порушенням недобросовісну реєстрацію доменного імені. При цьому їх положення містять перелік підстав, за яких така реєстрація є недобросовісною, а також перелік обставин, що свідчать про наявність законного інтересу щодо доменного імені.

Для українського цивільного права така оціночна категорія як «добросовісність» не є новою. Але, вирішуючи проблему боротьби із кіберсквотингом, український законодавець чомусь не сприйняв суть положень UDRP. Натомість абз. 2 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» фактично запроваджено пріоритет інтересів володільців торговельних марок над інтересами володільців доменних імен [5, абз. 2 ч. 1 ст. 20].

Дійсно, з'ясувати мету, наміри реєстрації доменного імені, оцінити ступінь його відомості, як того вимагають положення UDRP, досить важко. Однак концепція добросовісності, закладена у даних положеннях, є дієвим механізмом боротьби із кіберсквотингом, за якого виключається також порушення законних інтересів володільців прав на доменні імена.

Таким чином, UDRP містять положення, спрямовані на вирішення доменних спорів, процедура розв'язання яких регламентована Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy. Дані документи були розроблені BOIB та прийняті ICANN. Вони не є міжнародними угодами, не мають загальнообов'язкового характеру. Їх положення застосовуються під час вирішення спорів у арбітражних установах, уповноважених ICANN. Утім, незважаючи на свій

статус, UDRP отримали заслужений авторитет у світі. Адже концепція добросовісності, що закладена у них, дозволяє відокремити недобросовісну реєстрацію доменного імені від випадків, коли реєстрант доменного імені має щодо нього законний інтерес. З огляду на те, що категорія «добросовісність» не є новою для українського цивільного законодавства, вважаємо можливим сприйняти відповідні положення UDRP для вдосконалення правового регулювання відносин, що виникають з приводу доменних імен.

Література:

1. Серго А., Гладкая Е. Правовое регулирование доменных имен / А. Серго, Е. Гладкая // Хозяйство и право. – Приложение. – 2010. – № 3. – 49 с.
2. The Management of Internet Names and Addresses: Intellectual Property Issues : Final Report of the WIPO Internet Domain Name Process, April 30, 1999 / The World Intellectual Property Organization (WIPO). Electronic data (1 file). URL: <http://www.wipo.int/export/sites/www/amc/en/docs/report-final1.pdf>. – Title from the screen.
3. Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy: Approved by ICANN on October 24, 1999 / ICANN. Electronic data (1 file). URL: <https://www.icann.org/resources/pages/policy-2012-02-25-en>. – Title from the screen.
4. List of Approved Dispute Resolution Service Providers / ICANN. Electronic data (1 file). URL: <https://www.icann.org/resources/pages/providers-6d-2012-02-25-en>. – Title from the screen.
5. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-ХІІ зі зм. та доп., внес. зг. Законів України; станом на 21.05.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>. – Назва з екрана.

В. В. Валах

к. ю. н., доцент, доцент кафедри гражданско-правовых дисциплин Одесского национального университета имени И.И.Мечникова, адвокат по медицинскому праву, член Комитета медицинского и фармацевтического права и биоэтики Национальной Ассоциации Адвокатов Украины, член Европейской Ассоциации Медицинского права

СПОСОБЫ ЗАЩИТЫ ВРАЧА ОТ ПОСЛЕДСТВИЙ РАСПРОСТРАНЕНИЯ НЕДОСТОВЕРНОЙ ИНФОРМАЦИИ О НЕМ

Основные концептуальные положения в сфере защиты чести, достоинства и деловой репутации любого человека содержатся в статье 3 Конституции Украины, статьях 5 и 12 Общей декларации